אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תרמט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ה' שבט תרע"ד - יפו
נמען: הגביר חיים כהן

אחרי ספקות רבים, הרב קוק פונה בעניין הגימנסיה הישראלית. אם האינטליגנציה הצעירה תראה ביהדות 'דברים שנפסלו מחמת זקנה', זה יגרום לדחייה מהארץ ולחורבן רוחני. הרב קוק מוכן לפקח, ושואל מי יצטרף.

עיקרי הדברים

- סכנת הגימנסיה העברית.
- פיקוח על המוסד החדש.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ה' שבט תרע"ו[4]

שלו'[5] רב לידיד נאמן, הרב הגביר הנעלה מר חיים כהן נ"י[6], וכא"ל[7] ברכת ד' וכט"ס[8].

ממצולות הספק, לעשות או לחדול, אשר ימים רבים הייתי בהן צלול, הנני שב כעת לכתוב לידידי, ע"ד[9] הרעיון הגדול של יסוד גימנסיה ישראלית מקבלת להגימנסיה העברית השוררת פה. אמנם איני מרשה לעצמי לצאת מגדרם של רבנים ראשונים, שגדרו גדרים מפני זרם ההשכלה הכללית, גם במיעוטה, כדי להגן על ידיהם בעד היהדות, לפחות הארצישראלית, ועל כן איני בין העסקנים הרשמיים של ענין כביר זה. אבל רואה אנכי, שאם יעזב רעיון זה מהתגשמותו אסון גדול נשקף להיהדות ולישוב א"י[10] עמה יחד, מהחינוך השלילי ביחש להדת והאמונה וכל קודש שבגמנסיה ואגפיה. אם האינטליגנציה הצעירה שלנו תקבל השפעה מא"י[11], בצורה כזאת, שעל היהדות המעשית והעיונית תביט כעל דברים שנפסלו מחמת זקנה, חלילה, מובן הדבר שבהודע הדבר בישראל בבירור יגרום רק דחיפה אנטיפטית ונסיגה לאחור ממעמד חפץ הבניה וההתכוננות באי"י[12], ומה שנוגע להחורבן הרוחני מצד עצמו, אין די אומר ודברים, על כן אם ימצאו טהורי לב, שצפיית העתיד לא רחוקה מכליותיהם, והם יתאגדו יחד להוציא מפעל כזה בעז והדר אל הפועל, מובן הדבר שעד כמה שידי הכהה מגעת, אהיה מוצא את עצמי מחוייב לפקח על המפעל, שלא יטה מנתיב הקודש

---

1 ב"ה - ברוך השם
2 עה"ק - עיר הקודש
3 ת"ו - תבנה ותכונן
4 תרע"ו - השנה תרע"ו (1915/1916)
5 שלו' - שלום
6 נ"י - נרו יאיר
7 וכא"ל - וכל אשר לו
8 וכט"ס - וכל טוב סלה
9 ע"ד - על דבר
10 א"י - ארץ ישראל
11 מא"י - מארץ ישראל
12 באי"י - בארץ ישראל

הסלול, כדי שיגיע למטרתו לאמץ את היהדות באמת, לרומם את רוח האומה ולהגדיל את השפעת ישוב א"י בעולם.

אם כבודו מוכן לעבודת קודש זו ולבו ער להשקיע בה כח גשמי ורוחני, ינעם לי לקבל ממנו תשובה מוקדמת, לדעת מי ומי ההולכים. ברגשי כבוד ובברכת ד' מציון, ידי"ע[13],

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳